

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	895
Land:	Irak
Kilde:	Landinfo.
Titel:	Respons. Irak: Situasjonen i Kirkuk etter juli 2015
Udgivet:	18. marts 2016
Optaget på baggrundsmaterialet:	13. juni 2016

Respons

Irak: Situasjonen i Kirkuk etter juli 2015

- Hvordan er den nåværende sikkerhetssituasjonen i Kirkuk by (etter juli 2015)?
- Hvordan er situasjonen for arabere i byen?
- Hvordan er situasjonen for turkmenere i byen?
- Er noen områder av byen spesielt usatt?
- Finnes det tall på drepte/sårede?
- Hvordan er situasjonen for internt fordrevne i Kirkuk?

Bakgrunn

Kirkuk er en multietnisk by med kurdisk, turkmensk, arabisk og assyrisk befolkning. Byen ligger nær den kurdiske selvstyrere regionen (KRI) i nord, og tett på turkmenske og arabiske byer og landsbyer i sør. Kirkuk er et såkalt omstridt område som både kurdere, turkmenere og arabere gjør krav på. I tillegg til at de ulike etniske gruppene føler en spesiell historisk tilknytning til byen, bidrar de store olje- og gassressursene til at området er spesielt attraktivt.

Kirkuk by har gjennomgått store demografiske endringer de siste tiårene. Under Saddam Husseins arabiseringskampanje på 80- og 90-tallet, ble kurdere, assyrere og turkmenere tvangsflyttet fra Kirkuk, mens arabere ble flyttet inn (HRW 2003). Etter 2003 har kurdiske regionalmyndigheter iverksatt en «normaliseringskampanje» for å reversere endringene og styrke kurdernes krav på byen. Anslagsvis 350 000 kurdere skal ha flyttet tilbake til Kirkuk. Lokalmyndighetene i Kirkuk har samtidig utvist et visst press for å få arabere til å vende tilbake dit de kom fra.

Sikkerhetssituasjonen i Kirkuk by etter juli 2015

Fra januar 2014 økte trusselnivået i Kirkuk som følge av ISILs tiltagende voldsbruk i landet. Ettersom ISIL inntok flere og flere byer, økte antallet internt fordrevne i Kirkuk. Dette bidro til økt spenning mellom de ulike etniske og religiøse gruppene, og kurderne fryktet økt arabisk dominans i byen (Mahmoud 2014). Da ISIL, som endret navn til IS, erobret

landområder fra juni samme år, økte trusselnivået ytterligere, og i januar og februar 2015 sto IS bak enkelte større angrep i byen.

Kirkuk var ikke blant de mest voldsutsatte provinsene i Irak i 2015. Nitti prosent av drapene på sivile i 2015 fant sted i Ninewa, Anbar, Baghdad, Salah al-Din og Diyala (IBC 2016a). Så langt i 2016 har det derimot, ifølge tall fra UNAMI (2016), blitt drept flere i Kirkuk enn i Salah al-Din.

Deler av Kirkuk provins har vært, og er fortsatt, under IS-kontroll. Flere turkmenske og arabiske landsbyer og byer ble inntatt av IS i 2014, men mange av disse er i dag frigjort av kurdiske forsvarsstyrker (Peshmergaen) og regjeringsstyrker med sterk bistand fra Folkemobiliserings-enhetene (PMU/Hashd al-Shabi). IS har imidlertid fortsatt kontroll over flere områder i Hawija distrikt, inkludert Hawija by, men de er nå under press også her. Kurdiske styrker har med amerikansk luftbistand angrepet viktige IS-posisjoner i Hawija senest i februar. En fersk rapport fra en kilde som følger sikkerhetssituasjonen i hele Nord- og Sentral-Irak nøye, som vi ikke kan avdekke identiteten til, rapporterer 1. mars 2016 at IS er i ferd med å trekke seg ut av Hawija og Bashir, en sjia-turkmensk landsby 15 kilometer sør for Kirkuk by. Kilden legger til at IS i stedet for å opprettholde territoriell kontroll i deler av Kirkuk provins, sannsynligvis vil opprettholde hemmelige celler i provinsen med mål om å ramme kurdiske områder i Kirkuk og KRI. Senest 8. mars utførte IS et angrep i den hovedsakelige turkmenske landsbyen Taza, rundt 20 kilometer sør for Kirkuk by (Al Alam 2016). Denne gangen ble det brukt kjemiske våpen. En 3 år gammel jente døde av skadene hun ble påført, og minst 40 andre ble såret. Senere har kurdiske styrker klart å avverge flere selvmordsangrep ved frontlinjen mot IS sør og vest for Kirkuk by (NRT 2016; Rudaw 2016).

Sikkerhetssituasjonen i områdene der IS har eller har hatt nærvær, har vært svært ustabil, og preget av krigføring mellom IS og kurdiske og irakiske styrker som søker å drive IS ut av området.

I Kirkuk by har situasjonen siden juli 2015 vært langt roligere (Nagel & Morandi 2015). Byen har vært under kurdisk kontroll siden 12. juni 2014. Det er streng kontroll ved sjekkpunktene langs innfartsveiene til Kirkuk by (Haaretz 2015; Cornish 2015). Disse er bemannet av enten kurdiske styrker, irakiske styrker eller medlemmer av Folkemobiliserings-enhetene (PMU). Etter at Folkemobiliserings-enhetene frigjorde Bashir, er det nå milits-soldater ikke lenger enn 15 kilometer fra Kirkuk by (Khaled 2016a).

Det skal nå være rundt 7000 soldater fra Folkemobiliserings-enhetene stasjonert i Kirkuk provins, og dette skaper politisk spenning. For eksempel har lederen for Turkmensk Front bedt provinsrådet om å la Folkemobiliserings-enhetene få delta i de ukentlige sikkerhetsmøtene i Kirkuk på linje med kurdiske peshmerga-styrker (Khaled 2016b). Lederen for Turkmensk Front mener at Folkemobiliserings-enhetene best ivaretar turkmenernes sikkerhet i Kirkuk, slik peshmerga-styrkene best ivaretar sikkerheten for kurderne. Lederen for Kirkuks provinsråd, Rebwar Talabani, avviste nødvendigheten av dette, da sikkerhetsrådet i Kirkuk allerede består av både kurdere, arabere og sunni- og sjiamuslimske turkmenere.

På tross av en relativt stabil sikkerhetssituasjon etter juli 2015, forekommer det likevel jevnlig voldsaksjoner også i Kirkuk by. Bare de siste to månedene har minst 34 personer mistet livet i konfliktrelatert vold (IBC 2016c). Av disse ble elleve skutt, fem drept av improviserte bomber, én knivdrept, én drept i et granatangrep og én henrettet. Senest 23. februar ble en mann skutt og drept fra en bil midt i byen (Sahran 2016). De resterende 14 ble funnet drept og dumpet.

Respons Irak: Situasjonen i Kirkuk etter juli 2015

Situasjonen for arabere i Kirkuk by

Ifølge forskeren Sam Morris ved det Erbil-baserte Middle East Research Institute (MERI) (som sitert i Neurink 2015), er forholdet mellom arabere og kurdere i Kirkuk generelt sett dårlig. Han hevder at kurderne i januar og februar i fjor la skylden for økt utrygghet i byen på araberne og de internt fordrevne i byen. Videre sier han at kurdernes frykt for sovende IS-celler har ført til mangel på tillit til de sunnimuslimske araberne. Samtidig, hevder han, frykter de arabiske innbyggerne i byen kurderne og deres sikkerhetspoliti, Asayish.

Iraq Body Count rapporterer ikke om etnisk bakgrunn til de drepte, men det er en oppfatning blant enkelte rapportører at de fleste som for tiden blir drept i Kirkuk, er arabere (Reuters 2015).

På en felles Irak-relatert informasjonsinnhentingsreise til Amman i mars 2016 hadde Landinfo og Lifos møte med en irakisk NGO som har god kjennskap til situasjonen i Kirkuk gjennom organisasjonens prosjekter i byen. Ifølge denne kilden blir arabere utsatt for trakassering av kurdiske tjenestemenn i Kirkuk, og de må derfor være underdanige i sine møter med kurderne. Det er en generell antakelse i Kirkuk at byen vil ende opp under det kurdiske selvstyret, og araberne føler derfor at de ikke kan sette seg opp mot kurdisk dominans i byen. Samtidig ble det sagt at majoriteten av den arabiske befolkningen i Kirkuk by antakelig foretrekker kurdisk kontroll fremfor å være underlagt den sjiadominerte regjeringen i Bagdad.

Kilden påpekte dessuten at det er generelt vanskelig for arabere å drive handel i Kirkuk. Som eksempel nevnte hun at en peshmerga-soldat som mener hans private internettlinje er dårlig, kan true innehaveren av butikken som tilbyr nettjenesten, med å stenge butikken hans. Et annet eksempel på dagligdags trakassering er at arabere som blir stoppet av trafikkpolitiet, må være ekstremt høflige for å unngå problemer.

Restriksjoner ved kjøp av eiendom er en annen form for diskriminering. Kun arabiske familier som kan vise til at de, eller deres nære slektninger, var bostedsregistrert i Kirkuk før arabiseringskampanjen startet, kan kjøpe eiendom i Kirkuk (Irakisk NGO, møte i Amman mars 2016).

Det forekommer også kidnappinger i Kirkuk. Personer fra Hawija har angivelig forsvunnet i Kirkuk, antakelig bortført av kurdisk peshmerga (Irakisk NGO, møte i Amman mars 2016).

Situasjonen for turkmenerne

Turkmenernes situasjon er til en viss grad preget av den politiske maktkampen mellom turkmenere og kurdere. Turkmenerne er generelt sett misfornøyde med at kurderne har festet grepet om byen, og at de ikke kan styre byen sammen, inkludert med den arabiske befolkningen (Ataman & Owens 2015). Turkmenerne har sitt eget språk og sitt eget lokalsamfunn i byen. Ifølge lederen for en irakisk NGO som har jobbet med flere prosjekter i Kirkuk (møte i Amman mars 2016), blir turkmenerne i mindre grad enn araberne utsatt for trakassering fra kurderne.

Turkmenske landsbyer utenfor Kirkuk by, har imidlertid vært sterkt rammet av IS-angrep.

Utsatte områder?

Landinfo har ikke informasjon om det er enkelte bydeler som er mer utrygge enn andre, men dersom det er slik at arabiske innbyggere er noe mer utsatt enn andre, så kan man anta at de

arabiske nabolagene er mest utsatt. De arabiske nabolagene ligger sør og delvis sentralt i byen, tett på turkmenske nabolag og andre blandede områder.

De kurdiske boområdene ligger nord i byen.

Den 10. februar gikk det av en bilbombe i Huzairan-distriktet, sør i byen, som såret 13 personer (Dolamari 2016).

Antall drepte og sårede i Kirkuk provins

Landinfo har ikke tilgang til kvalitetssikrede tall på antall drepte og sårede begrenset til Kirkuk by. UNAMI rapporterer månedlig på antall drepte og sårede sivile i Irak, og spesifiserer tall fra de mest utsatte provinsene, inkludert Kirkuk.

Iraq Body Count (IBC) rapporterer om antall sivile drepte (men ikke sårede) per dag, men tallene for det siste halve året er ikke kvalitetssikret, og kommer derfor ikke opp i databasen deres. Derimot rapporterer IBC daglige hendelser i sin oversikt over nylige hendelser. Disse rapporteringene legges til grunn for tallmaterialet for de fire siste månedene, presentert i tabell 3.

Tallene som blir presentert i tabell 1 og 2, gjelder for hele provinsen og ikke bare Kirkuk by. Det er ganske store avvik mellom de rapporterte tallene fra UNAMI og IBC.

Tabell 1 Antall drepte og sårede sivile i Kirkuk provins per måned fra juli 2015 til januar 2016 (UNAMI 2016).

Måned	Drepte	Sårede
jul.15	26	11
aug.15	17	15
sep.15	16	6
okt.15	39	7
nov.15	14	23
des.15	24	6
jan.16	12	3
feb.16	29	28
Totalt	177	99

Tabell 2 Antall sivile drepte i Kirkuk provins per måned (IBC 2016b)

Måned	Drepte
jul.15	56
aug.15	91
sep.15	66

*Tall etter september 2015 er ennå ikke tilgjengelige i databasen.

Tabell 3. Antall rapporterte drepte per måned i Kirkuk by, november 2015 – februar 2016 (IBC 2016c).

Måned	Drepte
nov.15	8
des.15	5
jan.16	15
feb.16	19

En kan ikke utelukke at det reelle antallet drepte er langt høyere enn det som rapporteres. Bloggeren Joel Wing (2016), som har fulgt sikkerhetssituasjonen i Irak i en årrekke, hevder at 23 sivile ble drept i Kirkuk i januar i år. Dette er et høyere anslag enn det både UNAMI og IBC rapporterer. I henhold til en av Landinfos kilder, Irak-eksperten Dr. Mouayad al-Windawi fra Iraq Center for Strategic Studies (møte i Amman mars 2016), som tidligere har jobbet flere år i FN-systemet, er det betydelig underrapportering på antall drepte. Han mener man må gange de rapporterte tallene til UNAMI med fire for å få et mer realistisk bilde av virkeligheten.

Det er altså et stort avvik i tallmaterialet på antall drepte, og man kan derfor ikke få noen god oversikt over det eksakte antall drepte i Kirkuk.

Tabell 3, som er basert på IBCs nylige hendelser, er alle fra Kirkuk distrikt i Kirkuk provins, og utenfor IS-kontrollerte områder. Disse tallene viser en økning i antall drepte så langt i år sammenlignet med de siste to månedene i fjor.

Ifølge Joel Wing (2016) er det en økning antall i likfunn i Kirkuk. Flere lik blir funnet dumpet i gatene enn tidligere. Dette ser man også av IBCs liste over de siste hendelsene i januar og februar i år. I januar ble 10 av de 15 rapportert drepte funnet som dumpede lik, mens det samme gjaldt for 4 av 19 i februar. I februar ble de fleste drept med skytevåpen (IBC 2016c). Så langt i mars (frem til 17. mars), rapporterer IBC om tre likfunn og at to personer, blant dem en politimann, er skutt og drept.

Internt fordrevne i Kirkuk

Det er for tiden 377 208 internt fordrevne i Kirkuk provins (IOM 2016), og de fleste av dem bor i eller rundt Kirkuk by. Mer enn 55 000 har kommet etter april 2015. De fleste er arabere og kommer fra Anbar, Salah al-Din og IS-okkuperte områder i Kirkuk provins.

Den kurdiske guvernøren i Kirkuk, Najmaldin Karim, har sagt i et intervju med Al Monitor (Pecquet 2015) at de internt fordrevne må flytte tilbake til sine hjemsteder så snart disse områdene er frigjort fra IS. Personer som ikke tilhører familier som var registrert i Kirkuk i folkeavstemningen i 1957, har, ifølge guvernøren, ingen rett til å være permanent bosatt i byen. Internt fordrevne fra Diyala har i hovedsak returnert. Nå ønsker guvernøren også at de internt fordrevne fra Anbar forlater Kirkuk (Irakisk NGO, møte i Amman mars 2016).

Arabiske internt fordrevne trenger en tillatelse for å slippe inn i Kirkuk by. Det er det vanskelig å få, og den formelle avvisningsårsaken er at de blir ansett å utgjøre en sikkerhetsrisiko (Haaretz 2015). Dette gjelder også internt fordrevne fra Hawija-distriktet i Kirkuk provins. Disse tvinges derfor til å søke tilflukt i sunnidominerte områder i Salah al-Din provins (Irakisk NGO, møte i Amman mars 2016).

Respons Irak: Situasjonen i Kirkuk etter juli 2015

UNHCR (2016) er bekymret over at provinsmyndighetene i Kirkuk har innført bevegelsesrestriksjoner for beboerne i Nazrawa-leiren i Kirkuk. Denne leiren, som rommer 2000 intern fordrevne, ble etablert av UNHCR i november 2015 etter langvarig påtrykk fra provinsmyndighetene. Siden februar i år har beboerne i denne leiren i økende grad blitt nektet å bevege seg utenfor leiren, uavhengig av om de har blitt sikkerhetsklarert eller ikke.

Internt fordrevne fra Mosul, spesielt kristne, men også muslimer, har imidlertid kunnet søke tilflukt hos kirken i Kirkuk (Irakisk NGO, møte i Amman mars 2016). Studenter fra Mosul universitet får studere ved universitetet i Kirkuk (Borst 2016). Den khaldeiske erkebiskopen av Kirkuk, Yousif Thomas Mirkis, som har et godt forhold til provinsrådet, har sørget for dette (Irakisk NGO, møte i Amman mars 2016).

Antall internt fordrevne tærer på provinsens og byens ressurser og øker faren for sosial uro. Selv om sikkerhetssituasjonen bedret seg betraktelig etter at kurdiske styrker tok full kontroll over byen i september 2014, øker de humanitære behovene, ifølge bistandsorganisasjonen Care (2015, s. 8). Den økonomiske situasjonen i Kirkuk er preget av manglende pengeoverføringer fra Bagdad grunnet uenigheter om oljeeksport fra provinsen.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Al Alam (2016, 11. mars). Iraqi Child Killed in Taza during ISIS Chemical Attack. *Al Alam*. Tilgjengelig fra <http://en.alalam.ir/news/1797823> [lastet ned 17. Mars 2016]
- Ataman, J. & Owens, J. (2015, 20. august). The Turkmen of Iraq: Between a rock and a hard place. *Middle East Eye*. Tilgjengelig fra <http://www.middleeasteye.net/news/turkmen-iraq-between-rock-and-hard-place-1460749597> [lastet ned 17. mars 2016]
- Borst, M. (2016, 5. januar). Iraq Appeal/Refugee Crisis - December 2015 Update. *The Outreach Foundation*. Tilgjengelig fra <http://www.theoutreachfoundation.org/updates/2016/1/5/iraq-appealrefugee-crisis-december-2015-update> [lastet ned 17. mars 2016]
- Care (2015, april). *Multi-Sector Needs Assessment, April 2015, Kirkuk City / Iraq*. Atlanta: Care. Tilgjengelig fra [https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/assessments/CARE%20Kirkuk%20City%20MSNA%20\(wash%20and%20shelter\)%5B1%5D.pdf](https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/assessments/CARE%20Kirkuk%20City%20MSNA%20(wash%20and%20shelter)%5B1%5D.pdf) [lastet ned 1. mars 2016]

Respons Irak: Situasjonen i Kirkuk etter juli 2015

- Cornish, C. (2015, 24. august). Iraq's mystery murders. *IRIN*. Tilgjengelig fra <http://www.irinnews.org/analysis/2015/08/24-1> [lastet ned 29. februar 2016]
- Dolamari (2016, 11. februar). Kirkuk car bomb wounds 13. K24. Tilgjengelig fra <http://www.kurdistan24.net/en/news/f068668e-cb84-4101-b05c-8c622fd2d565/Kirkuk-car-bomb-wounds-13> [lastet ned 1. mars 2016]
- Haaretz, (2015, 26. februar). The Kurds Are at Demographic War With ISIS in Kirkuk. *Haaretz* <http://www.haaretz.com/world-news/.premium-1.644202> [lastet ned 1. mars 2016, krever abonnement]
- HRW (2003, mars). *Iraq – Forcible Expulsion of Ethnic Minorities*. New York: HRW. <https://www.hrw.org/reports/2003/iraq0303/> [lastet ned 1. mars 2016]
- IOM (2016, februar). *Displacement Tracking Matrix*. Bagdad: IOM. Tilgjengelig fra <http://iomiraq.net/dtm-page> [lastet ned 1. mars 2016]
- IBC, dvs. Iraq Body Count (2016a, 1. januar). *Iraq 2015: A Catastrophic Normal*. Oxford: IBC. Tilgjengelig fra <https://www.iraqbodycount.org/analysis/numbers/2015/> [lastet ned 1. mars 2016]
- IBC (2016b). *Database*. Oxford: IBC. Tilgjengelig fra <https://www.iraqbodycount.org/database/> [lastet ned 1. mars 2016]
- IBC (2016c). *Database. Recent events*. Oxford: IBC. Tilgjengelig fra <https://www.iraqbodycount.org/database/recent/> [lastet ned 1. mars 2016]
- Khaled, G. (2016a, 4. februar). Hashd al-Shaabi a threat to Kirkuk. K24. Tilgjengelig fra <http://www.kurdistan24.net/en/news/cf52fbd0-0e92-4529-acad-1b85d20ce8cd/Hashd-al-Shaabi-a-threat-to-Kirkuk> [lastet ned 1. mars 2016]
- Khaled, G. (2016b, 16. februar). Kirkuk Turkmen demand Hashd al-Shaabi security participation. K24. Tilgjengelig fra <http://www.kurdistan24.net/en/news/793b4961-7d68-4dd6-b402-d558eada0df9/Kirkuk-Turkmen-demand-Hashd-al-Shaabi-security-participation> [lastet ned 1. mars 2016]
- Mahmoud, N. (2014, 16. februar). Kurds in Kirkuk wary of Anbar refugees will settle and tilt the demographic balance in Arab favor. *Rudaw*. Tilgjengelig fra <http://ekurd.net/mismas/articles/misc2014/2/kirkuk806.htm> [lastet ned 17. mars 2016]
- Nagl, K. & A. Moradi (2015, 17. juli). Kirkuk enjoys fragile peace after ISIS onslaught. *Rudaw*. Tilgjengelig fra <http://rudaw.net/english/kurdistan/170720151> [lastet ned 1. mars 2016]
- Neurink, J. (2015, 2. februar). Condemnation after Kurds drag ISIS bodies through Kirkuk streets. *Rudaw*. Tilgjengelig fra <http://rudaw.net/english/kurdistan/020220151> [lastet ned 1. mars 2016]
- NRT (2016, 12. mars). Suicide bombers attack Peshmerga south of Kirkuk. *NRT*. Tilgjengelig fra <http://www.nrttv.com/EN/Details.aspx?Jimare=5795> [lastet ned 17. mars 2016]
- Pecquet, J. (2015, 6. november). Kirkuk governor: US must work with Iran to stabilize Iraq. *Al Monitor*. Tilgjengelig fra <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/11/iraq-governor-kirkuk-refugees-isis-oil.html> [lastet ned 1. mars 2016]
- UNAMI (2016, 1. mars). *UN Casualty Figures for the Month of February 2016*. Bagdad: UNAMI. Tilgjengelig fra http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=5284:un-casualty-figures-for-iraq-for-the-month-of-february-2016&Itemid=633&lang=en [lastet ned 16. mars 2016]
- Rudaw (2016, 15. mars). Five Peshmerga including commander wounded in ISIS suicide attack in Kirkuk. *Rudaw*. Tilgjengelig fra <http://rudaw.net/english/kurdistan/15032016> [lastet ned 17. mars 2016]
- Reuters (2015, 14. desember). Iraqi state oil firm official shot dead in Kirkuk city: police. *Reuters*. Tilgjengelig fra <http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-iraq-kirkuk-idUSKBN0TX10I20151214> [lastet ned 1. mars 2016]

- Sarhan, A. (2016, 23. februar). Source: Civilian killed in militant attack by gunmen in central Kirkuk. *Iraqi News*. Tilgjengelig fra <http://www.iraqinews.com/iraq-war/source-civilian-killed-militant-attack-gunmen-central-kirkuk/> [lastet ned 1. mars 2016]
- UNHCR (2016, 11. mars). *UNHCR concerned over restrictions on freedom of movement for displaced Iraqis in camps*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <http://www.refworld.org/docid/56e2c9e74.html> [lastet ned 17. mars 2016]
- Wing, J. (2016). Violence in Iraq, Jan 2016. *Musings on Iraq* [blogg]. Tilgjengelig fra <http://musingsoniraq.blogspot.no/2016/02/violence-in-iraq-jan-2016.html> [lastet ned 1. mars 2016]

Muntlige kilder

- Kilde som følger sikkerhetssituasjonen i hele Nord- og Sentral-Irak nøye. E-postrapportering 1. mars 2016.
- Irakisk NGO, ved organisasjonens leder. Møte i Amman mars 2016.
- Mouayad al-Windawi, Iraqi Center for Strategic Studies. Møte i Amman mars 2016.

© Landinfo 2016

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.